

2020 / Vol:6, Issue:34 / pp.2220-2227

RESEARCH ARTICLE

Arrival Date : 18.10.2020

Published Date : 27.12.2020

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.494>

Reference : Özgüler, A. & Özgüler, N. (2020). "Yüz Yüze Eğitim İle Bütünleşik Uzaktan Eğitim: Öğretmen Ve Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 6(34):2220-2227

YÜZ YÜZE EĞİTİM ile BÜTÜNLEŞİK UZAKTAN EĞİTİM: ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Face To Face Education And Integrated Remote Training: Evaluation Of Teachers And Students

Öğretmen. Aydın ÖZGÜLER

Gülşen Batar Anadolu Lisesi, Matematik, Gaziantep/TÜRKİYE

Öğretmen. Nihat ÖZGÜLER

Beykoz Atatürk İlk ve Ortaokulu, İstanbul/TÜRKİYE

ÖZET

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2010 yılı Kasım ayından itibaren Fatih Projesi uygulamaları başlamıştır. Fatih Projesi ile beraber okullarda etkileşimli tahtalar kullanılmaya başlanmış ve eğitim bilişim ağı olarak isimlendirilen çevrimiçi bir eğitim platformu geliştirilerek projeye destek sağlanması ve uzaktan eğitimi desteklemesi hedeflenmiştir. Ancak Eba sisteminin kullanılma sıklığı ve hangi durumlarda kullanıldığı ile ilgili temel bir bilgi yoktur. Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile ilgili literatür taramaları incelendiğinde; EBA ve EBA ile ilgili öğretmen görüşlerinin incelendiği çalışma sayısı oldukça azdır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı; ülkemizde uzaktan eğitim sisteminin yeterlik ve sınırlılıklarının öğretmen ve öğrenci ve açısından değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunu çeşitli okullarda seçilen 90 öğretmen oluşturmaktadır. 90 öğretmene 18 soruluk tutum ölçeği uygulanmıştır. Ölçek sonuçları grafik haline getirilerek öğretmenlerin EBA sistemi ile ilgili tutumları irdelenmiş, geliştirilebilir tarafları konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: EBA, Eğitim Bilişim Ağı, Fatih Projesi, Eğitim Teknolojileri, Fatih Projesi, Etkileşimli Tahta

ABSTRACT

Fatih project applications since November of 2010 by the Ministry of Education in Turkey started. With the Fatih Project, interactive boards were started to be used in schools and an online education platform called education IT network was developed and it was aimed to support the project and support distance education. However, there is no basic information about how often the Eba system is used on the web. When the literature scans of education informatics network are examined, the number of studies examining teachers' opinions about Eba and Eba is very low. Therefore, the purpose of this study was determined as the evaluation of the adequacy and limitations of the distance education system in terms of teachers and students. 90 teachers selected from various schools are the working group. 90 teachers and 18 questions attitude scale were applied. The scale results were graphed and the attitudes of the teachers about the eba system were examined and suggestions were made about their developable sides.

Keywords: EBA, Education Information Network, Fatih Project, Educational Technologies, Fatih Project, Interactive Board

1. GİRİŞ

Küreselleşmenin, teknolojik gelişmelerin artması ve küresel bazı krizlerin ortaya çıkmasıyla beraber bilgiye ulaşım yolları farklılık göstermeye başlamıştır. Bu farklılıklar hayatın her noktasında olduğu gibi eğitim alanına da yansımıştır. Aynı zamanda eğitim sisteminde belli değişimlerin olması ve alternatif eğitim yöntemlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Dünya'da ülkelerin eğitim sistemlerinde meydana gelen değişimin adaptasyonu sağlaması, geleneksel sınıf ortamlarından yeni öğrenme ortamlarına geçiş olması daha öncelerde kara tahta ve tebeşir kullanımından sonra günümüzde akıllı ve etkileşimli tahtaların kullanılması eğitim sisteminde gelişmelerin olduğunu gösteren somut verilerdir (Bağcı., 2013).

Eğitimin devamlı olarak teknoloji temelli olarak yapılandırılması, çeşitli eğitsel platformların oluşturulması, öğretmenlerinde teknoloji konusunda belli yeterliliklere sahip olması gerektiğini gözler önüne sermektedir.

21. yy eğitim verecek kişinin çağın gerektirdiği özelliklere sahip olması, eğitim sisteminin gerektirdiği teknolojik cihazları kullanmayı bilmesi, teknoloji ile barışık olması gerekmektedir. Öğrenme ortamları ile ilgili teknolojinin kullanılması öğrenme hedeflerine ulaşılmasını sağlamaktadır. İçerik ile ilgili oluşturulan temel disiplin faktörleri de öğrenmenin Kılavuz haline gelmesini sağlamaktadır (Alaybay., 2015).

Türkiye de eğitim alanında teknolojinin olumlu etkilerinden yararlanmaktadır. Bunun en güzel örneği 2010 yılının Kasım ayından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı'nın dayanışması ile ilköğretim ortaöğretim ve anaokulu kademelerindeki dersliklere bilişim teknolojisi araçları sağlanmıştır. Aynı zamanda bilişim teknolojileri eğitimi destekleyen Fatih Projesi çalışmaları başlamıştır. Fatih Projesinin temel hedefi; eğitim ve öğretimde eşitliği sağlamak, okullardaki teknolojik gelişimi iyileştirmek, aynı zamanda öğrenme-öğretme zaman aralığında daha fazla duyu organına hitap ederek kalıcı öğrenmeyi sağlamak şeklinde ifade edilmektedir. Fatih Projesi kapsamında anaokulu, ilköğretim ve ortaöğretim kademesindeki tüm okullara LCD panel, etkileşimli tahtalar ve internet ağı erişimleri sağlanmıştır. Aynı zamanda öğretmen ve öğrencilere bilgisayar ve tablet dağıtılarak teknoloji temelli eğitim hedeflenmiştir (Tutar., 2015).

Milli Eğitim Bakanlığı aracılığıyla sınıflara kurulan teknolojik cihazların öğrenme ve öğretme süreçlerinde olumlu etki yarattığı bilinmektedir. Aynı zamanda teknolojik cihazların kullanımı ile ilgili öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmektedir. Bu eğitimler kapsamında bilgi teknolojileri destekli öğretimi adaptasyon sağlamış eğitsel içerikler meydana getirilmektedir (Kartal., 2017).

Eğitim öğretimde teknolojinin çok büyük bir önemi vardır. Dünya üzerindeki tüm ülkeler eğitim alanında teknolojik cihazlardan yararlanmaktadırlar. Eğitim Bilişim Ağı (EBA), MEB kapsamı alanından Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü aracılığıyla hizmet sunulan bir platform olarak ifade edilmektedir. Bu platformun temel hedefi; evde veya okulda bilişim teknolojileri araçlarının kullanılarak sınıf seviyelerine uygun olarak eğitim öğretim programlarının uygulanmasıdır. Aynı zamanda öğrenci ve öğretmenler elde ettikleri tüm içerikleri EBA'da sunabilmektedirler. Böylelikle kaynak kılavuzu meydana getirmekte ve öğrenmek için mücadele eden kişilere eğitim öğretim ile ilgili Online Hizmet sunulmaktadır (Adıgüzel ve Yüksel., 2012).

Sayır (2014) çalışmasında Fatih projesi kapsamında çalışmalar yürütmüştür. Fatih projesine göre etkileşimli tahtanın hem öğretmenler hem de öğrenciler üzerinde pozitif etki yarattığını rapor etmiştir.

Fatih projesi incelendiğinde; Fatih Projesi ve etkileşimli tahta kullanımı ile ilgili öğretmen ya da öğrenci görüşleri konusunda birçok çalışma yapılmıştır. Bunun sebebi Fatih Projesi ve etkileşimli tahta ile ilgili öğretmen ve öğrencilerin genel görüşlerini ve yararlılık durumunun tespit etmektir. Fatih Projesi ve etkileşimli tahta ile ilgili sadece öğretmen görüşleri yeterli değildir. Aynı zamanda öğrencilerin bu değişimle ilgili fikirleri ve benimsemeleri de oldukça önemlidir (Devecioğlu ve Kaymakçı., 2014).

Yaptığımız literatür taramasına göre hem öğrenci hem de öğretmen açısından EBA uzaktan eğitim sisteminin yeterlik ve sınırlılıkları ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. Bu konuda bizim çalışmamızın ilk olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Öğretmen ve öğrencilerden alınacak fikirler daha faydalı kullanılması açısından son derece önemlidir.

2. ÇALIŞMANIN HEDEFİ

Bu çalışmanın hedefi; genelde ülkemizde, özelde ise Beykoz ilçesinde uzaktan eğitim sisteminin yeterlik ve sınırlılıklarını öğretmen ve öğrenci açısından değerlendirmektir. Bu amaca yönelik olarak öğretmenlerin ve sistemin yeterlilik durumları ve platformu kullanma sıklıklarının belirlenmesi sağlanacaktır.

3. YÖNTEM

Bu çalışmanın yönteminde tutum analizi ölçeği kullanılmıştır. Çalışma İstanbul ili Beykoz ilçesinde Atatürk İlk ve Ortaokulu başta olmak üzere ilçede görev yapan 90 öğretmene 18 soruluk tutum ölçeği uygulaması ile yapılmıştır. Tutum ölçeği sorularında; cinsiyet, hizmet yılı, öğrenim durumu, uzaktan eğitim derslerinde hangi cevaplardan takip ediyorsunuz?.Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sisteminin aktif olarak kullanıyor musunuz?. Daha önce uzaktan eğitim ile ilgili herhangi bir oryantasyon çalışmasına katıldınız mı? Öğretmen ve öğrencilere materyalleri kullanmakta zorlanıyorlar mı?. İçeriklerin tasarım ve kullanışlı nı yeterli buluyor musunuz?

EBA sisteminde teknik detayların yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?,Eğitim alanındaki gelişmelere yönelik farkındalık oluşturuyor mu?, EBA öğrencilerin teknoloji ile uyum kurmasını sağlıyor mu?, EBA'nın ders olarak okutulmalı düşüncesi ile ilgili görüşleriniz nelerdir?, EBA öğretmenlerin mesleklerine yardımcı

olmakta mıdır?, EBA derslerin farklı eğitsel araçlarla desteklenmesini sağlıyor mu?, EBA'nın içeriğine eklemek istedikleriniz nelerdir?, Ders sürecinde EBA'nın nasıl kullanıldığı ile ilgili görüşleriniz nelerdir? EBA'nın kullanımında en çok zaman ayırdığınız bölüm hangisidir? şeklinde sorular yöneltilmiştir. Bu soruların cevaplarına göre grafikler oluşturularak bulgular elde edilmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya genelinde küreselleşmenin etkisiyle beraber teknolojik gelişmeler hız kazanmıştır. Teknoloji alanında meydana gelen bu gelişmeler eğitim alanını da olumlu yönde etkilemiştir. Okullarda her kademe de olmak üzere birçok teknolojik gelişmeler kaydedilmiştir. Ülkemizde bu gelişmelerin somut kanıtları EBA ve Fatih Projesi olarak bilinmektedir. EBA ile birlikte eğitim platformları oluşturulmuş, öğrencilerin hem sınıf ortamında hem de evde rahat bir şekilde derslere katılım göstermesi sağlanmıştır. Kara tahta ve tebeşir ile eğitim yerine akıllı tahta eğitimine ve olağanüstü durumlarda uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu gelişmeler okullarda olumlu sonuçlar meydana getirmiştir.

Fatih projesi uygulamaları ile birlikte eğitim ve öğretimde akıllı tahtalar kullanılmaya başlanmış, eğitim bilişim ağı ile birlikte ders içi ve ders dışı etkinlikler yapılmıştır. Bu eğitim ve öğretimde hem öğrenciler hem de öğretmenler için bir devrim niteliği taşımaktadır. Ülkemizde EBA kullanımı yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bu Bilişim Ağı özellikle 2020 yılının mart ayında dünya ülkelerinin mücadele ettikleri Covid19 salgınından sonra daha fazla bir önem kazanmıştır. Eğitim-öğretimin tüm kademelerinde olan öğrenciler sistemi her zamankinden daha aktif kullanmaya başlamış ve bu durum, sistemin varsa eksik ve hatalı yanlarını tespit edip dönütte bulunma fırsatını vermiştir. Araştırmacılar eğitim bilişim ağının yaygınlaştırılması ve sorunların tespit edilerek çözülebilmesi için farklı deneme çalışmaları yapmaktadırlar.

Genel olarak bakıldığında yurtdışındaki ülkelerde de uzaktan eğitim veya ders dışı etkinlik ağlarından yararlanıldığı görülmektedir. Örneğin İspanya' da ders dışı eğitim için Centro para la Innovacion y Desarrollo de la Educacion a Distancia (CIDEAD), Univesidad Nacional de Educacion a Distancia kurumları işlev görmektedir. Finlandiya' da ise FADE (Finnish Association for Distance Education), Kansanvalisusseuran etaopisto (KFSK-Institute) gibi kurumlar uzaktan eğitim hizmeti vermektedir. (<http://www.inovasyon.org/pdf/2208-M-T-A-02.pdf>)

EBA yani eğitim bilişim ağı ile birlikte öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitim hayatları sınıf dışında da devam etmiştir. Bu bakımdan Fatih projesinin ülkemizin akademik başarısının artması üzerinde olumlu bir etkisi olmuştur. EBA ve akıllı tahtalar ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde ve öğretmen-öğrenci görüşlerinin dikkate alındığı akademik çalışmalar göz önüne alındığında EBA'nın içerik ve tasarım olarak geliştirilmesi gerektiği sonucu elde edilmektedir. Aynı zamanda akıllı tahta ve EBA kullanımı ile ilgili öğretmenlerin hizmetiçi eğitimlerinin artırılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmaktadır. Referans almış olduğumuz çalışmalardan yola çıkarak bizim çalışmamızda öğretmenler ve öğrenciler açısından EBA kullanımının yeterliliklerinin ve sınırlılıklarının tespit edilmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca özellikle vurgulanması gereken bir diğer husus (ki aslında literatürün daha fazla gelişmesi için birçok çalışmada vurgulanması gereken bir konu olmakla birlikte); özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerimiz için hazırlanacak plan, program, materyal, hizmet içi eğitim faaliyetleridir. Bilindiği üzere özel eğitim öğrencileri bire bir veya bireyselleştirilmiş eğitimlerde bile ciddi sıkıntılar yaşarken, ulusal veya küresel kriz durumlarında uzaktan kazanımlar elde etmesi/edebilmesi çok önemli olmakla birlikte bu tarz kriz süreçlerinin en başarılı şekilde yönetilebilmesi için ebeveynlerinin desteği de şüphesiz büyük önem arz etmektedir.

Uygulanan eğitim sisteminin mümkün olduğunca faydalı olabilmesi için Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü tarafından aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

- ✓ Süreçle ilgili aileler bilgilendirilmelidir.
- ✓ Aileler sürece mutlaka dâhil edilmelidir.
- ✓ Öğrencilerin seviyelerine ve özel durumlarına uygun olarak içinde bulunulan koşullar izah edilmeli ve bu süreçte izlenecek yolla ilgili kişiye özel bilgilendirme yapılmalıdır.
- ✓ Eğitimin sürekliliği sağlanmalıdır. Eğitim programının gün ve saatlerinin belirli olması, bir rutin oluşturulması için önemlidir.

- ✓ Çocuklar ruhsal iyileştirme sürecinde yeteneklerini keşfedici ve öğretmenlerinin önerdiği aktiviteleri/etkinlikleri ebeveynlerinin desteği ile yapmalıdır. Bu noktada öğrencilere baskı uygulamadan belli sorumluluklar verilip akabinde teşvik edici olması için ödüllendirilmeleri faydalı olacaktır.
- ✓ Özel çocuklar farklı alanlara ilgi duyabilmektedir. Bu alanlardan biri de müziktir. Örneğin dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan bir çocuğun ritme olan yatkınlığının fark edilmesi, çocuğun gelişimine olumlu katkı sağlayacaktır.
- ✓ Çocuklar, ebeveynlerinin yardımı ile ev işlerine ortak edilerek günlük yaşam rutinlerinin geliştirilmesi desteklenebilir.
- ✓ Psikolojik destek ihtiyacı olan ailelerin, hem öğretmenler hem de destek ekipleriyle iletişime geçerek gerekli yardımı almaları sağlanmalıdır.
- ✓ Bakanlığın veliler için hazırladığı içerikler uzaktan eğitim kanallarından ve erişim ağlarında düzenli olarak takip edilmelidir. (<http://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-ile-ilgili-yayimlar/icerik/123>)

Sonuç ve öneriler olarak;

- ✓ EBA ve akıllı tahtaların gelmesi ile birlikte öğretmen ve öğrencilerin teknolojik eğitim süreçlerine adaptasyon devri başlamıştır.
- ✓ Öğrenciler genel olarak EBA ve akıllı tahtalara ilgi göstermiş ve derslere katılım oranları yükselmiştir.
- ✓ EBA öğrencilerde merak uyandırmış ve derslerin daha eğlenceli hale gelmesini sağlamıştır.
- ✓ Öğretmenler için eğitimde yeni dönem bir çok sorumlulukları beraberinde getirmiştir.
- ✓ Öğretmenlere hem EBA hem de akıllı tahta için hizmet içi eğitim verilmiştir.
- ✓ Öğretmenlerin görüşlerine göre iyileştirme çalışmaları yapılmıştır.

Bizim çalışmamızda da bu bilgilerden yola çıkarak ülkemizde uzaktan eğitim (EBA) Sisteminin Yeterlilik ve Sınırlılıkları: Öğretmen ve Öğrenci açısından ele alınmıştır.

Yaptığımız literatür taramasına dayalı olarak okullara EBA ve akıllı tahta kullanım durumları ve öğretmen görüşleri ile ilgili sonuçlarımız aşağıda maddeler halinde verilmiştir;

- ✓ Fatih projesi kapsamında okullarda EBA ve akıllı tahta uygulaması öğrencilerin derslere katılım oranlarını ve ilgisini arttırmıştır.
- ✓ EBA kullanımı ile ilgili internet ve teknik aksaklıklar ile ilgili daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.
- ✓ Öğretmenlerin EBA kullanımı ile ilgili daha fazla hizmet içi eğitimlere ihtiyaçları vardır. Bu nedenle eğitimlerin artırılması gerekmektedir.
- ✓ Öğretmenlerin ders öncesi EBA içerikleri ve akıllı tahta kullanımı ile ilgili ön hazırlık yapması gerekmektedir.
- ✓ EBA sisteminde öğrencilerin giriş yapabildikleri gün ve saatte artış olabilecek şekilde iyileştirmeye gidilmelidir.
- ✓ EBA içeriğinin ve tasarımının iyileştirilmesi gerekmektedir. Genel olarak yapılan literatür taramalarında öğretmenlerin içeriklere ulaşım konusunda problem yaşadıkları sonucu elde edilmiştir.
- ✓ EBA'nın yaygınlaştırılması için öğrencilerim hem ders içi hem de ders dışı EBA'ya adaptasyon sağlayacağı etkinlikler yapılmalıdır.
- ✓ Öğretmenler EBA'ya kendi içeriklerini yükleyerek ve EBA'yı daha fazla keşfederek öğrencilere bu konuda iyi bir rehber olmaya çalışmalıdır.
- ✓ EBA'nın eğitim ve öğretim programları ile bütünleşik hale getirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak yapılan nitel literatür taramalarında EBA ve akıllı tahta kullanımının öğrencilerin derse katılımı ve derse ilgilerinin artması konusunda pozitif etki yarattığı, öğretmenlerde ise EBA konusunda biraz daha hizmet içi eğitimle tam olarak kaynaşmanın sağlanacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bizim çalışmamızda yapılan tutum ölçüğü ve genel literatür taramalarına göre elde edilen veriler aşağıda sunulmuştur.

90 öğretmene uygulanan 18 soruluk tutum ölçeğinin de %58.9 bayan öğretmenlere, %41.1 erkek öğretmenlere sorular yöneltilmiştir. Tutum ölçeği uygulanan öğretmenlerin % 80'lik bir kısmı lisans mezunudur. %17.8'lik kısmı yüksek lisans mezunudur. Öğretmenlerin uzaktan eğitim derslerini genel olarak bilgisayarlardan ve akıllı telefonlardan takip ettikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %70'i Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sistemine aktif olarak kullanılmaktadır. %82.2'lik bir kısmı ise daha önce uzaktan eğitim ile ilgili herhangi bir oryantasyon çalışmasına katılmamıştır. Bu durum okullarda Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ve uzaktan eğitim ile ilgili oryantasyon çalışmalarının artırılması gerektiğini göstermektedir.

Öğretmen ve öğrencilerin materyalleri kullanma zorlukları ise orta seviyelerde gözlemlenmiştir. İçeriklerin görsel ve işitsel açıdan yeterlilik durumları, EBA sisteminin tasarım ve kullanılabilirlik düzeyi ile ilgili kesin yargılar olmamakla birlikte yapılan gözlemlerde gerek öğrencilerin ve gerekse öğretmenlerin sisteme girişte sıklıkla sistemsel hatalarla karşılaştıkları ve tasarım olarak ise yine aynı gruplar tarafından dikkat çekici olmadığı düşünülmektedir. Eğitim Bilişim Ağı'nın (EBA) eğitim alanındaki gelişmelere yönelik farkındalık oluşturduğu ile ilgili %50 bir kısım Katılıyorum ifade etmiştir. Ancak geri kalan kısım emin değildir. EBA'nın öğrencilerin teknoloji ile uyum sağladığı ile ilgili öğretmenlerin görüşleri %54.4 oranında "Katılıyorum" olarak belirlenmiştir. EBA'nın ders olarak okutulması düşüncesine dair görüşleri ise, "mevcut derslerle kaynaştırma yapılabilir" olarak ifade edilmiştir. EBA'nın derslerin farklı eğitsel araçlarla desteklenmesini sağladığı sonucu %62.2 oranında tutum ölçeği sonuçlarına göre verilmiştir.

Öğretmenlere yönelik yapılan tutum ölçeğinde EBA'nın içeriğine eklenmesini istedikleriniz seçeneğinde; video ve animasyon en fazla ihtiyaç duyulan madde olarak belirlemiştir. Bunu sırasıyla etkinlik uygulamaları, üst düzey beceriler gerektiren içerikler ve farklı soru tipleri takip etmiştir. Ders sürecinde EBA'nın nasıl kullanıldığı ile ilgili görüşler %73.3 oranında konuyu pekiştirmek, %60 oranında dersi ilgi çekici hale getirmek şeklinde ifade edilmiştir. EBA'nın kullanımında öğretmenlerin en fazla zaman ayırdığı bölüm ise giriş, dikkat çekme, güdüleme ve hedeften haberdar etme olarak belirlenmiştir.

Çalışma verileri incelendiğinde 90 öğretmenin de EBA konusunda bilgi sahibi oldukları görülmektedir. EBA'nın derslerde olumlu etki sağladığı ve öğretmenlerin eğitim ve öğretim noktasında teknolojik cihazlardan yararlandığı bilgisine ulaşılmıştır. Aynı zamanda içeriklerin görsel ve işitsel açıdan yetersiz kaldığını rapor etmişlerdir. Ancak EBA'nın tasarım ve kullanılabilirliği çok da yeterli görülmemiştir. EBA'nın eğitim alanındaki gelişmelere yönelik farkındalık oluşturacağını söyleyen öğretmenler okullarda EBA'nın kullanılması ve Fatih Projesinden memnun olduklarını genel yapılan tutum ölçeği sonucunda rapor etmişlerdir. Literatür taramasına bakıldığında EBA kullanımı yeterlilikleri ve sınırlılıkları ile ilgili benzer çalışmaların olduğu gözlemlenmektedir. Bu çalışmalara örnek olarak aşağıda ifade edilen literatür taramalarına yer verilmektedir.

Serkan (2018) çalışmasında Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim bilişim ağı (EBA) uygulamasının öğrencilerin akademik başarısına etkisi konusunu ele almıştır. EBA kullanımının öğrenciler üzerindeki başarısını ölçmeyi hedefleyen araştırmacı Adıyaman Merkez Türkiye Ortaokullarından 43 deney grubu ve 40 kontrol grubu olmak üzere toplam 83 öğrenciye EBA uygulama çalışmaları yapmıştır. 43 öğrenciye EBA kullanımı ile birlikte ders uygulamaları yapılırken 40 öğrenciye ise Milli Eğitim bakanlığının kullanmış olduğu ders kitapları ile geleneksel ders uygulaması yapılmıştır. Böylelikle aradaki fark ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda, EBA ile ders işleme durumunda akademik başarıda ve derslere olan eğilimde artış gözlemlendiği gözlemlenmiştir. Aynı zamanda EBA'nın içerik olarak zenginleştirilmesi ve tasarımının geliştirilmesi gerektiği sonuçları da elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir.

Sengir (2019) çalışmasında Ortaokul öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (İstanbul Fatih ilçesi örneği) konusunu ele almıştır. Çalışma kapsamında İstanbul Fatih ilçesinde öğretim gören çocuklarda EBA kullanımının yaygınlığı, öğretmenlerin ve öğrencilerin EBA ve Fatih projesi ile ilgili yeterlilikleri konusu incelenmiştir. Çalışma kapsamında Fatih ilçesinde bulunan 27 ortaokulda çalışan öğretmenlere EBA kullanım düzeyi belirleme testi uygulaması yapılmıştır. Çalışma sonucunda genellikle mesleki hayatı 20 yıl ve üzeri olan öğretmenlerde EBA kullanımı konusunda problemlerin olduğu, geleneksel ders işleme durumuna daha yatkın oldukları gözlemlenmiştir. Aynı zamanda bu öğretmenlerde daha fazla EBA ile ilgili eğitimin verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gökmen, Akgül ve Kartal (2014) çalışmalarında Fatih projesinde kullanılan etkileşimli tahtalara ve hizmet içi eğitimlere yönelik öğretmen görüşleri konusunu incelemişlerdir. Çalışma kapsamında genel hedef Fatih projesinin eğitim ve öğretim hayatına getirmiş olduğu yenilikleri ortaya çıkarmak ve öğretmenlerin teknoloji

temelli eğitim ile ilgili görüşlerinin ortaya çıkarılmasıdır. Çalışma kapsamında 2013-2014 yıllarında akıllı tahtaların ve EBA'nın kullanıldığı ortaokullar tercih edilmiştir. Bu ortaokullarda yarı yapılandırılmış görüşmeler ile öğretmen görüşleri elde edilmiştir. Görüşme sonuçlarına göre öğretmenler akıllı tahtaların zamandan tasarruf edilmesini sağlayarak kendilerine pratiklik kazandırdığını ifade ederken, EBA'ya içerik üretmediklerini, internet ve teknik arızaların yaşandığı için genel olarak derse hakim olamadıklarını, EBA ve akıllı tahta konusunda verilen hizmetiçi eğitimin yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.

Ayan (2018) çalışmasında öğretmenlerin eğitim bilişim ağı (EBA) içeriğini kullanma ve e-içerik geliştirme durumlarının incelenmesi konusunu incelemiştir. Araştırma kapsamında MEB kapsamında çalışan 268 öğretmene üç bölümlük anket uygulaması yapılmıştır. Anket sonucunda elde edilen veriler şu şekilde değerlendirilmiştir. EBA kullanımı ile ilgili öğretmenlerin hizmetiçi eğitime ihtiyaçları olduğu, akıllı tahtalar ile ilgili teknik aksaklıkların yaşandığı ve EBA ile ilgili içerik geliştirilmesi ve EBA'ya ulaşımın kolaylaştırılması için öğretmenlere destek verilmesi gerektiği sonucu elde edilmiştir. Öğretmenler genel olarak anketleri cevaplarırken, EBA ve akıllı tahta öğrenciler üzerinde ve bizim çalışma şeklimiz üzerinde pozitif etki yaratmaktadır. Fakat EBA içeriğinin geliştirilmesi ve eğitimlere ulaşımın kolay olması bu araç ve gereçleri kullanma konusunda kolaylık sağlayacaktır şeklinde ifadelere yer vermişlerdir.

Kandemir (2020) Öğretmenlerin EBA, Morpa Kampüs, Okulistik benzeri eğitim ortamları kullanımının Teknoloji Kabul ve Kullanım Birleştirilmiş Modeli 2 ile açıklanması konusunu çalışma konusu olarak seçmiştir. Araştırmacı genel olarak araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Gaziantep ili Şahinbey ve Şehitkâmil merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyinde görev yapmakta olan öğretmenlerden seçmiştir. Çalışmanın örneklemini ise rastgele okullardan seçilmiş 376 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda; öğretmenlerin eğitim durumları, platform kullanma süresi ve hizmetiçi eğitim alıp almama durumlarının TKKBM-2'nin alt boyutları ve sosyal öğrenme platform kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını gözlemlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin cinsiyet, branş, yaş, çalıştıkları kurum, hizmet süresi ve teknoloji kullanım yeterlilik durumlarında TKKBM-2'nin bazı alt boyutları üzerinde anlamlı etkisinin olduğu bulunmuştur. Ayrıca alışkanlık, hedonik motivasyon, sosyal etki ve kolaylaştırıcı koşullar değişkenlerinin davranışsal niyetin anlamlı yordacıları olduğu ve davranışsal niyetin bu değişkenlerle anlamlı ilişkisini belirleyen dört modele ulaşılmıştır. Alışkanlığın tek başına davranışsal niyetin %36'sını açıkladığı görülmüştür.

Hacıoğlu (2019) araştırmasında 10. sınıf coğrafya dersi topoğrafya ve kayaçlar konusunun öğretiminde EBA (Eğitim bilişim ağı) destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisi konusunu ele almıştır. Araştırma genelinde 2017-2018 yılları arası Ankara Ayaş Anadolu Lisesinde görev yapan 10. Sınıf öğrencileri ile deneme yapılmıştır. Bu öğrencilerin bir kısmına EBA kaynaklı ders anlatımı sunulurken, diğer kısmına ise MEB kaynaklı geleneksel yöntemli ders anlatımı yapılmıştır. Genel olarak elde edilen veriler SPSS analizi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde; EBA kullanımının coğrafya dersi topoğrafya ve kayaçlar konusunda görsel hafızaya hitap ettiğinden dolayı öğrenciler üzerinde pozitif etki yarattığı görülmektedir. Genel olarak eğitim ve öğretimde farklı materyallerin kullanılması, EBA gibi teknoloji cihazlara yer verilmesi öğrencilerin akademik başarılarını olumlu etkilemektedir.

Demirçelik (2019) çalışmasında Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA hakkındaki görüşleri: Yozgat ili örneği konusunu ele almıştır. Bu konu kapsamında Yozgat ilinde Fatih projesi uygulanan 194 sosyal bilgiler öğretmeni araştırma konusuna dahil edilmiştir. Genel olarak çalışmanın amacı EBA ve Fatih projesi uygulanmalarının öğretmenler üzerindeki etkisi ve okulun genel akademik durumlarının tespit edilmesi şeklinde belirlenmiştir. Çalışmada genel olarak tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin Fatih projesine sıcak baktığı, EBA kullanımının ders işleme sürecini kolaylaştırdığı fakat EBA ile ilgili yeterli bilgi oranına sahip olmadıkları, EBA içeriklerine ulaşmak ile ilgili ya da yüklemek ile ilgili sorunlarının olduğunu ifade etmişlerdir.

Koçak (2019) araştırmasında Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı'nda bulunan biyoloji dersi elektronik içeriklerinin değerlendirilmesi konusunu ele almıştır. Araştırma kapsamında EBA Ders Biyoloji e-içerikleri Kullanım Anketi' öğrencilere uygulanarak, teknoloji temelli eğitim ile ilgili öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Yapılan anket sonuçları analiz edilmiştir. Anket sonuçlarına göre; EBA'nın ders motivasyonunu artırma gücü 9. ve 10. Sınıflarda yüksek iken, 11. ve 12. Sınıflarda düşük olarak bulunmuştur. Genel olarak ülkemizdeki tüm illerde ve ilçelerde alt yapı ve internet ile ilgili sorunların çözümünün EBA kullanımını geliştireceği sonucu çıkarılmıştır. Aynı zamanda öğretmenlere EBA ve akıllı tahtalar ile ilgili yeterli hizmetiçi eğitimlerin verilmesi ve onların bu konuda yeterli olmasının sağlanması EBA'nın amacına uygun olarak hizmet etmesini

sağlayacaktır.

Ankay (2019) araştırmasında 5e öğretim modeline dayalı eğitim bilişim ağı (EBA) kullanımının 5. sınıf öğrencilerinin kesirlerle toplama ve çıkarma işlemleri konusundaki başarısına, tutumuna ve bilgilerinin kalıcılığına etkisi konusunu ele almıştır. Çalışma genelinde EBA kullanımının öğrencilerin matematik düzeylerini geliştirme üzerindeki etkisi üzerinde çalışılmıştır. Çalışma geneli incelendiğinde; İstanbul Pendik ilçesinde yer alan devlet okullarında eğitim gören 39 deney grubu ve 37 kontrol grubundan oluşan öğrencilerden oluşan bir deneme yapılmıştır. Araştırma kapsamında ön test ve son test uygulamaları yapılmıştır. Araştırma sonuçları SPSS kullanılarak analiz edilmiştir. Genel olarak bakıldığında EBA kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ile istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlemlenmiştir.

Yaptığımız çalışma sonucunda Fatih Projesi ve EBA ile ilgili aşağıdaki öneriler sunulmaktadır;

- ✓ EBA'da öğrencilerin dikkatini çekecek bir anasayfa oluşturulmalıdır.
- ✓ EBA'da bulunan mesleki eğitim kursları artırılıp, sistem uluslararası yayınların erişimine açık hale getirilmelidir(dergipark vb.).
- ✓ EBA'nın tasarımı ve sistem içerisindeki soru sayısı artırılmalıdır.
- ✓ EBA'da bulunmayan animasyon ve videolar yüklenmeli ve öğrencilerin dikkatini çekecek sunumlar yapılmalıdır.
- ✓ Eba'nın sadece ders dışı etkinliklerde değil, ders içinde de kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- ✓ Eba'daki her içerik öğretmenlerin ve öğrencilerin dikkatini çekecek özellikte olmalıdır.
- ✓ Eba'nın kullanım yöntemi hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin kullanacağı ölçüde ulaşılabilir olmalıdır.
- ✓ Uzaktan eğitim araçlarının (EBA vb.) zenginleştirilmesi için farklı eğitim uygulamaları indirilebilir. Bu uygulamalara örnek olarak; Flipgrid, Zoom, Edpuzzle, Padlet örnek olarak verilebilir. Aynı zamanda ders konuları ve uygulama etkinlikleri farklı animasyon ve sunumlarla verilebilir.
- ✓ EBA'nın eğitim öğretim programları ile kaynaştırılması için farklı uygulamalar yapılmalıdır. EBA'da müfredata uygun olarak derslerle uyumlu denemeler, soru cevaplar ve slaytlar verilmelidir.
- ✓ EBA'nın kullanımı eğitim öğretimde her kademeye uygun olsa da birinci kademe ve ikinci kademe öğrencileri arasında derslere ve uygulama etkinliklerine ulaşılması bakımından kolaylık sağlaması gerekmektedir. Derslerin anlatımı ve uygulama çalışmalarında öğrencilerin seviyelerine uygun olarak ders anlatımı ve görsel sunum etkinlikleri verilmesi gerekmektedir.
- ✓ Tüm eğitim kademelerinde yer alan Özel Gereksinimli çocuklar veya dezavantajlı grupta diye kabul ettiğimiz öğrencilerimiz için öğretim yöntem-teknikleri, materyal geliştirme, içerik zenginleştirme vb. çalışmalar öğretmenler ile paylaşılıp EBA'ya yüklenmelidir.
- ✓ EBA ve kullanımı ile ilgili öğrencilere eğitim verilmeli, sınıfta öğrencileri EBA'ya teşvik edecek çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Sınıfta EBA temalı ders işleyişi öğretmenin rehberliğinde yapılmalı ve öğrencilerin akıllı tahtayı takip ederek çalışma yürütmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Okulların 'Erasmus Konsorsiyum/Akreditasyon projelerine başvuru yapmaları ve diğer ülkelerdeki uygulamaları izleyip, EBA sistemini tanıtmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, A.,& Yüksel, İ. (2012). Öğretmenlerin öğretim teknolojileri entegrasyon becerilerindeğerlendirilmesi: yeni pedagojik yaklaşımlar için nitel bir gereksinim analizi. Necatibey EğitimFakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 6(1), 265-286.

- Alaybay, A. (2015). Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA (Eğitimde Bilişim Ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Kartal, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hakkındaki görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Tutar, M. (2015). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sitesine yönelik olarak öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Sayır, M. F. (2014). Students' and teachers' attitudes towards interactive whiteboards used in English courses via FATİH project and the effects of IWBS on speaking skill. Unpublished Master Thesis, Çağ Üniversitesi, TÜRKİYE.
- Koçak, Ö. (2013). FATİH projesi kapsamındaki LCD panel etkileşimli tahta uygulamalarına yönelik öğretmen tutumları (Erzincan İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, TÜRKİYE.
- Devecioğlu, Y. & Kaymakçı, R. (2014). Akıllı tahta kullanımı konusunda öğretmenlerin düşünce ve ihtiyaçları. Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi, 5(1), 1-15.
- Bağcı, H. (2013). FATİH projesi çerçevesinde ortaöğretim öğrencilerinin etkileşimli tahtaya yönelik görüşlerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, TÜRKİYE.
- Öztan, A. C. (2012). Fen ve teknoloji öğretiminde akıllı tahta kullanımının ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, TÜRKİYE.
- Serkan, M (2018). Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim bilişim ağı (EBA) uygulamasının öğrencilerin akademik başarısına etkisi. Yüksek Lisans Tezi.
- Sengir, C. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (İstanbul Fatih ilçesi örneği). Yüksek Lisans Tezi.
- Gökmen, Ö., Akgün Ö ve Kartal, F. (2014). Fatih projesinde kullanılan etkileşimli tahtalara ve hizmet içi eğitimlere yönelik öğretmen görüşleri. Year 2014, Volume 44 , Issue 204, Pages 42 – 62.
- Ayan, E., (2018). Öğretmenlerin eğitim bilişim ağı içeriğini kullanma ve e-içerik geliştirme durumlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Kandemir, A., (2020). Öğretmenlerin EBA, Morpa Kampüs, Okulistik benzeri eğitim ortamları kullanımının Teknoloji Kabul ve Kullanım Birleştirilmiş Modeli 2 ile açıklanması. Yüksek Lisans Tezi.
- Hacıoğlu, A., (2019). 10. sınıf coğrafya dersi topoğrafya ve kayaçlar konusunun öğretiminde EBA (Eğitim bilişim ağı) destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisi. Yüksek Lisans Tezi.
- Demirçelik, A., (2019). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA hakkındaki görüşleri: Yozgat ili örneği. Yüksek Lisans Tezi.
- Koçak, P., (2019). Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı'nda bulunan biyoloji dersi elektronik içeriklerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Ankay, E. (2019). 5e öğretim modeline dayalı eğitim bilişim ağı (EBA) kullanımının 5. sınıf öğrencilerinin kesirlerle toplama ve çıkarma işlemleri konusundaki başarısına, tutumuna ve bilgilerinin kalıcılığına etkisi. Yüksek Lisans Tezi.